



Aineenopettajalle - vinkkejä toimivaan yhteistyöhön kotien kanssa

Jokainen koulu, opettaja ja rehtori tekee yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyö on tärkeä osa myös aineenopettajan työtä. Kodin ja koulun yhteistyötä tarvitaan yläkoulussa. Yläkouluvaihe on tärkeä nuoren jatko-opintojen kannalta. Siihen kuuluu myös nuoreksi kasvamista, oman minän etsimistä ja niihin liittyviä haasteita. Nuoret tarvitsevat niin vanhempien kuin opettajien tukea.

Kodin ja koulun yhteistyön periaatteita ja toimintatapoja

Perusopetuslaki edellyttää, että opetuksessa ollaan yhteistyössä kotien kanssa. Kodin ja koulun yhteistyön keskeiset periaatteet määritellään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa. Yhteistyön käytännön toteutusta ja järjestämisen tapoja avataan paikallisessa opetussuunnitelmassa ja koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Yhteistyön lähtökohtia ovat:

- Luottamus
- Tasavertaisuus
- Keskinäinen kunnioitus

Hyvin toimivaa kodin ja koulun yhteistyötä vahvistavat:

- Avoin, kannustava ja myönteinen ilmapiiri
- Jokaisen oppilaan huoltajan tavoittaminen
- Perheiden moninaisuuden tunnistaminen
- Vanhempien osallisuus
- Monipuoliset yhteistyömuodot
- Yhteisen ymmärryksen rakentaminen kodin ja koulun kasvatustehtävässä

1. Uuden oppilasryhmän luokanvalvojana / ryhmänohjaajana:

Oma esittäytyminen / itsensä tutuksi tekeminen

Esittäydy ja lähetä koteihin lyhyt lukuvuoden aloitustervehdys (viesti, videotervehdys tms.), vaikka sellainen menisi myös koulun taholta. Esittäytymisen ei tarvitse paljastaa henkilökohtaisuuksia. Sopivan tuttavallisella ilmapiirillä madallat vanhempien yhteydenottokynnystä.

Opettajan ja vanhempien välinen viestintä

Kerro vanhemmille koulun yhteydenpidon käytännöistä. Huolehdi, että vanhemmat tietävät, miten ja milloin sinut tavoittaa. Kerro vanhemmille myös, mihin sinulle voi soittaa, jos vanhempi haluaa keskustella puhelimessa.

Ensimmäinen vanhempainilta

Tapaa vanhemmat mahdollisimman pian lukuvuoden alkaessa. Varaa riittävästi aikaa tutustumiseen ja ryhmäytäk vanhempia ensimmäisessä vanhempainillassa. Huomioi erilaisista lähtökodista tulevat vanhemmat.

Myönteinen aloitus rakentaa hyvän pohjan, jonka turvin hankaliakin asioita on myöhemmin helpompi ratkoa.

Pohdi:

- Onko koululla tai vanhempainyhdistyksellä mahdollisuus järjestää eri kieliryhmille tulkattuja tilaisuuksia, joissa kerrotaan koulun toimintaperiaatteista ja opiskelusta yläkoulussa.
- Mieti, miten rakennat yhteenkuuluvuutta eri kieliä puhuvien tai erilaisista taustoista tulevien vanhempien kesken, esimerkiksi toiminnallisuuden kautta.
- Selvitä etäosallistumisen mahdollisuuksia.
- Ole poissaolleisiin vanhempiin yhteydessä jälkikäteen.

Huomioi myös nämä:

- Älä oleta tai edellytä sataprosenttista aktiivisuutta kaikilta vanhemmilta. Tärkeintä on, että jokaiselle vanhemmalle on syntynyt joku yhteys kouluun ja sinulla on tarvittaessa yhteys jokaisen oppilaan huoltajiin. Tärkeää on myös, että vanhemmat tietävät voivansa olla rohkeasti yhteydessä sinuun ja muihin opettajiin missä tahansa lapsen koulunkäyntiin liittyvässä asiassa.
- Vanhempien ja opettajan on hyvä pohtia yhdessä, millainen vanhempaintoiminta lisäisi luokan hyvinvointia. Kannusta vanhempia yhteiseen toimintaan. Jos innokkaita vanhempia löytyy, tue heitä toiminnan aloitusvaiheessa.
- Kun kohtaat haasteita, älä jää yksin. Hyödynnä muun henkilökunnan asiantuntemusta ja apua (esim. kollegaopettaja, rehtori tai kuraattori). Rajaa työtäsi ja erota, mikä on luokanvalvojan rooliin kuuluvaa yhteistyötä ja mikä työ kuuluu oppilashuoltohenkilöstölle tai sosiaalipalveluille.
- Lähetä luokkasi kuulumisia vanhemmille tasaisin väliajoin esimerkiksi jaksojen vaihtuessa. Muista kertoa myös onnistumisista ja ilon aiheista.

- Ole rohkeasti yhteydessä vanhempiin (henkilökohtaisesti ja luokkatasolla) ja kannusta heitä olemaan matalalla kynnyksellä yhteydessä sinuun ja muihin opettajiin.
- Jatka hyvin alkanutta yhteistyötä osallistamalla vanhempia lastensa koulunkäyntiin sinulle ja koululle parhaiten soveltuvien tavoin, sekä kannusta heitä mukaan vanhempaintoimintaan.

2. Aineenopettajana - lukuvuoden alkaessa ja sen aikana:

- Lähetä lyhyt esittäytymis- ja tervehdysviesti uusien opetusryhmiesi oppilaiden vanhemmille. Samalla voit tuoda esiin oman oppiaineesi toimintaperiaatteita ja tehdä tutuksi esimerkiksi arviointia.
- Myönteinen palaute esim. Wilma-merkintöinä lukuvuoden alussa ja pitkin lukuvuotta kannustaa sekä oppilasta että vanhempia.
- Tee tiivistä yhteistyötä luokanvalvojien kanssa ja pidä heidät ajan tasalla yhteydenpidostasi koteihin.
- Muista, että luokanvalvoja ei välttämättä opeta omaa luokkaansa, joten sinulla on arvokasta tietoa oppilaiden osaamisesta ja kuulumisista.
- Kouluhyvinvoinnista huolehtiminen kuuluu kaikille koulun toimijoille. Jokainen opettaja on vastuullinen osallistumaan yhteisölliseen opiskeluhoitoon.

3. Yhteydenpitoa eri välinein

- Kerro vanhemmille, miten ja milloin olet opettajana tavoitettavissa.
- Sähköinen viestintäjärjestelmä (esim. Wilma) on tänä päivänä ensisijainen yhteydenpitoväline kodin ja koulun välillä.
- Hyödynnä videopuheluita ja etäneuvottelusovelluksia vanhempien tapaamisissa.
- Keskustele vanhempien kanssa yhteydenpidon tavoista, mikäli sähköinen viestintä ei sovellu perheelle (esim. maahanmuuttajataustaiset tai sijoitettujen lasten perheet; selvitä kuka on yhteyshenkilö lapsen kouluasioissa).
- Pohdi, mihin sähköinen viestintä sopii parhaiten ja milloin tarvitaan muita kohtaamisen tapoja.
- Käytä viestinnässä ja vanhempien kohtaamisissa selkeää ja ymmärrettävää kieltä.
- Panosta positiiviseen ja kannustavaan palautteeseen esimerkiksi tuntimerkinnöissä.
- Älä epäröi olla yhteydessä koteihin ja rohkaise myös vanhempia ottamaan herkästi yhteyttä opettajiin isoissa ja pienissäkin mieltä askarruttavissa asioissa.
- Soita rohkeasti puhelimella, jos asia on haastava.
- Huolehdi aineenopettajan ja luokanvalvojan välisestä tiedonkulusta.



4. Vanhempainillat

- Toivota luokkasi vanhemmat tervetulleiksi vanhempainiltoihin koulun yhteisen kutsun lisäksi. Samalla rohkaiset ja kannustat vanhempia osallistumaan.
- Tarjoa koko koulun vanhempainillan yhteydessä mahdollisuus luokkakohtaiseen vanhempainiltaan.
- Järjestä luokan omia vanhempainiltoja tarvittaessa oma-aloitteisesti tai pyynnöstä. Suunnittelu- ja järjestelyvastuuta voi myös jakaa vanhempien kanssa.
- Viesti vanhemmille etukäteen, mistä aiheista vanhempainillassa keskustellaan.
- Kerro vanhempainillasta ja sen aiheista myös oppilaille.
- Kerää luokan vanhempainiltoihin oppilaiden kuulumisia ja terveisiä vanhemmille jaettavaksi.
- Jos mahdollista, järjestä tilaisuus, jossa ovat koolla sekä oppilaat että vanhemmat. Vanhemmille on tärkeä nähdä lastensa koulukavereita.
- Pieni tarjoilu vanhempainillassa ilahduttaa ja edesauttaa myönteistä ilmapiiriä.
- Varaa aikaa vanhempien kysymyksille, keskinäiselle keskustelulle ja vanhempien kuulemiselle.
- Pohdi etaosallistumisen mahdollisuutta heille, jotka eivät pääse paikalle.
- Vanhempainilta voi olla myös toiminnallinen.
- Vanhempainillan voi järjestää muuallakin kuin koululla.
- Ole poissaolleisiin yhteydessä jälkikäteen ja tiedota tarpeelliset asiat, tai tee yhteenveto käydyistä keskustelusta.

Muista, että yläkoululaisetkin ovat vielä lapsia ja kehittyvässä iässä, vaikka tuntuvat jo isoilta ja osaavilta. He tarvitsevat niin vanhempien kuin opettajien tukea.



5. Vanhempaintapaamiset

(Arviointikeskustelut, kehityskeskustelut, tukipalaverit ja muut yksittäisen oppilaan huoltajien tapaamiset)

- Kerää luokanvalvojana omaa luokkaasi opettavilta aineenopettajilta tietoa sekä luokasta, että oppilaista henkilökohtaisesti, jotta sinulla on jokaisesta oppilaasta yksilöllistä kerrottavaa vanhempia tavatessasi.
- Huolehdi, että vanhemmat (sekä mukaan kutsutut oppilaat) tietävät etukäteen, mikä on tapaamisen aihe ja kuinka he voivat siihen valmistautua.
- Pohdi etäyhteyksien soveltumista tapauskohtaisesti. Se voi mahdollistaa vanhemman osallistumisen lyhyeen tapaamiseen työpäivän tauolla, vaikka hän ei muuten pystyisi päiväaikaan järjestämään aikaa koululle siirtymiseen.

- Huolen ja tuen tarpeista keskusteltaessa panosta erityisesti myönteisen ja eteenpäin tähtäävän ilmapiirin luomiseen.
- Moniammatillisen yhteistyöryhmän kokoontuessa selvitä etukäteen, mikä on sinun roolisi tapaamisessa luokanvalvojana tai aineenopettajana.
- Kun kaipaat lisätietoa vanhemmilta tai toiselta viranomaiselta oppilaan opettamiseen ja oppimiseen vaikuttavista tekijöistä, perustele tiedontarpeesi sillä, että pystyt suunnittelemaan ja toteuttamaan opetuksen sekä kohtaamaan oppilaan hänen oppimistansa ja hyvinvointia edistäen.

6. Yhteiset projektit ja varainhankinta

- Vanhemmat voivat olla opettajan ja oppilaiden tukena suunnittelemassa ja toteuttamassa retkiä, leirikouluja, myyjäisiä tai muita tapahtumia.
- Kerro vanhemmille koulun toimintaohjeet ja sopikaa yhdessä oman luokan linjauksista ja pelisäännöistä niiden puitteissa.
- Ohjaa ja organisoi oppilaita ja vanhempia osallistumaan ja toimimaan yhdessä; sinun ei tarvitse kantaa vastuuta yksin.
- Opettajana et voi käsitellä rahoja. Huolehdi kuitenkin, että joku vanhemmista toimii ns. rahastonhoitajana ja olet tietoinen raha-asioista.
- Varmista, että kaikki oppilaat pääsevät osallistumaan yhteisiin tapahtumiin riippumatta siitä, kuinka aktiivisesti oppilaan vanhemmat ovat mukana varainhankinnassa.

Onnistuneella yhteistyöllä tuet omaa, oppilaiden ja kotien hyvinvointia.

*Vinkit on koonnut **Anna Vuoksiala** osana Turun yliopiston Kouluhyvinvoinnin erikoistumisopintojaan. Anna toimii aineenopettajana yläkoulussa.*

Lisää käytännön vinkkejä vanhempainiltojen ja vanhempaintapaamisten järjestämiseen löydät Vanhempainliiton verkkosivuilta www.vanhempainliitto.fi